

hold, at det vil være rigtigt ikke at være bange for praktiske Midler, altsaa ikke se altfor lyst paa Theorien, men virkelig at gaa til praktiske Midler, og jeg ser da navnlig, som jeg omtalte, paa det opdragende Element, paa det sædelige Forhold, paa Lærlingens Opførelse. Derfor tror jeg, at det er meget uheldigt, at man i det andet Thing har udstedt en Bestemmelse, der stod i Regjeringsforslaget, nemlig at Mesteren maa vaage over Lærlingens sædelige Forhold ikke blot i Hjemmet, men ogsaa udenfor Huset. Det kan siges, at Mesteren ikke særlig og direkte har med Lærlingens Opdragelse at gjøre, men det maa lige saa sikkert siges, at han indirekte maa og bør stræbe efter at have en særlig Indflydelse paa Lærlingen. Jeg tror ikke, at Mesteren vil være tjent med at sige, at dette ikke kommer ham ved, og at han kun har at tænke paa den direkte Oplærelse i Haandværket; dette vil i mange Forhold vise sig at være uheldigt ogsaa for ham selv. Lærlingeforeningen har en Bestemmelse i sin Lærekontrakt, der gaar ud paa, at Mesteren skal vaage over, at Lærlingen ikke omgaaes Personer, der kunne have en fordærvelig Indflydelse paa ham. Det tror jeg er en overmaade heldig Bestemmelse, og den er ogsaa overensstemmende med den tydske og den franske Lovgivning paa dette Omraade. Det vil vise sig, naar Mesteren ser ret paa dette Forhold, at han ikke selv er tjent med at undlade at tage Hensyn dertil. Slet Selskab fordærver jo gode Sæder, og man skal holde Bliar fra Ald og Ungdom fra Spil! Et andet Spørgsmaal er Undervisningen — jeg kan vel sige: Skoleundervisningen. Lovforslaget, saaledes som det er kommet fra Landstinget, siger, at Mesteren kun skal drage Omsorg for Lærlingens Undervisning i tekniske og Handelsstoler. Der maa man nu først erindre, at saa undtager man jo fuldstændig de mange Lærlinge, som ere anbragte ved Næringsbrug paa Landet, hvor man ikke har slige tekniske eller Handelsstoler. For det Andet tror jeg, man maa sige, at det overfor mange Lærlinge vil være rigtigt først og fremmest at stræbe efter i det Hele, det Almindelige at aabne Die og Dre paa de unge Mennesker, inden man fører dem til den egentlige tekniske Undervisning; de ville ellers ikke være istand til at følge denne med Nytte, og deres Søgen dertil vil kun være det Samme som at slaa Vand paa en Gaas. Jeg tror derfor, det er rigtigt, at Lærlingeforeningen siger i sin Lærekontrakt, at Mesteren skal stræbe efter at hjælpe Lærlingen til at søge saadanne Skoler og Læreanstalter, som kunne bidrage til hans Uddannelse, saaledes altsaa at der ikke blot er Tale om de egentlige tekniske eller Handelsstoler. Dernæst tror jeg ikke, det vil være rigtigt, saaledes

som Lovforslaget siger, at Mesteren skal tilholde Lærlingen at søge til Skoler. Det vil i Praxis ubetinget vise sig, at Tvungen til at søge Skole ikke vil vise sig formaalstjenlig. Mange af disse unge Mennesker have fra Skolen været trængte i den, og dette Minde staar for stærkt og levende for dem, til at de med Lyst og derfor med synnerlig Frugt ville gaa til denne Undervisning. Her har ogsaa Lærlingeforeningen anvist en heldigere Vej at gaa, idet den siger i sin Lærekontrakt, at Mesteren skal tilskynde Lærlingen til at søge Undervisning. Det tror jeg vil være rigtigt, det skal Mesteren gjøre; det, han skal, er netop, som Lærlingeforeningen siger, at tilskynde Lærlingen til at søge Skolen. Dette vil jo med andre Ord sige, at Mesteren og Lærlingens Forældre eller Børge, som jeg antager ved Kontraktens Indgaaelse, skulle tage Bestemmelse om, hvorledes det skal ordnes med Betalingen for Skolen; Lovgivningsmagten kan det jo være ligegyldigt, hvorledes det ordnes; Forholdene kunne selvfølgelig være meget forskellige — det kan være Mesteren, der har bedst Raad til at drage Omsorg derfor, det kan være Lærlingens Forældre eller Børge, der have bedst Raad til at yde dette Bidrag, men der kan ogsaa være de Tilfælde, hvor de kunne enes om at yde Bidrag. Jeg vilde derfor anse det for det Heldigste, om der kunde træffes en Bestemmelse om, at dette ved Kontraktens Indgaaelse skulde fastsættes, men det bliver selvfølgelig en frivillig Sag, hvorledes det skal ske. — Dernæst er der et andet Spørgsmaal, som egentlig ogsaa nærmest hører ind under Opdragelsen, og med Hensyn til hvilket jeg ikke tror, at Lovforslaget har været helligt i Affattelsen. I Regjerings Forslag stod, at der ved Kontraktens Indgaaelse skulde tages Bestemmelse om, hvilken Del af Lærlingens Løn der skal gjøres frugtbringende. Det er jo en lille Henpegen paa den Sparommelighed, som man ønsker, at Lærlingen skal vænnes til, og jeg tror ogsaa, at det er rigtigt, at man tager Hensyn dertil. Det kan se meget frit ud, at man overlader Lærlingen selv at drage Omsorg derfor, men jeg tror, det vil vise sig at være det Heldigste, at man paa en særlig Maade opmuntrer ham dertil, han vil da senere, naar han har udlært, have opsparet en lille Kapital, og ikke alene dette vil opnaas derved, men jeg tror, at han derved vil have faaet Lyst til at gaa videre ad den Vej. Det maa vel ogsaa siges at være rigtigt, naar det som i Lærlingeforeningens Lærekontrakt er bestemt, at Mesteren skal gjøre ugentlige Indstud for Lærlingen. Jeg synes, at det vilde passe meget godt, hvis man ogsaa havde en Bestemmelse i den vedkommende Kontrakt om, at Lærlingen selv skal yde sit Bidrag dertil. Idet